

АДАПТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Спрямованість системи освіти на засвоєння знань, яка є традиційною і була доречною раніше, не відповідає сучасним реаліям. Сьогодні суспільство потребує нову людину, з інноваційним типом мислення, яка здатна приймати самостійні відповідальні рішення та з легкістю адаптуватися до постійних змін у сучасному світі. Лише така людина буде конкурентоспроможною в будь-якій сфері.

У зв'язку з цим, існує нагальна потреба в масштабних змінах освітнього процесу в Україні, таких як:

Перше, запровадження компетентнісного підходу через студентоцентризм. Студентоцентризм полягає в розробленні навчальних програм, які зосереджуються на результатах навчання, компетентностях, які враховують особливості пріоритетів кожного студента, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю навчальної програми. При цьому студенту надаються більші можливості щодо вибору змісту, способу та темпу навчання. Студентоцентризм базується на засадах особистісно-орієнтованої педагогіки, розвитку і саморозвитку особистості, що є необхідною умовою для осмисленого сприйняття і засвоєння студентами навчальної інформації, формування у них здатності самостійно і творчо застосовувати її при вирішенні практичних завдань та приймати виважені рішення. Студент у такому процесі орієнтований не лише на окремий предмет, а і на власний професійний розвиток, на свідоме конструювання власного майбутнього.

Компетентнісний підхід у вищій освіті передбачає перехід від інформації, як предмету запам'ятовування, до школи мислення та розвитку здібностей студента. Він забезпечує повніший, особистісно та соціально інтегрований результат освіти.

Друге, треба відмовитися від розуміння освіти як отримання готового знання та уявлення про педагога як носія відповідного знання, а студента як споживача. Крім того, викладач вищої школи сьогодні має усвідомлювати незавершеність свого культурно-освітнього шляху. Компетентнісна підготовка викладачів має передбачати самопізнання, розвиток і самореалізацію особистості, розвиток умінь і бажання вчитися, готовність до роботи в умовах, що швидко змінюються.

Третє, необхідність оцінки результату навчання в університеті. Вкрай важливо, щоб крім отриманого диплому, у кожного випускника були сформовані компетентності, кваліфікації, структура знань, поглядів, переконань. Саме це формує основу для навчання протягом життя з метою особистого вдосконалення і виконання суспільних функцій.

Отже, актуальність орієнтації сучасної освіти в економічному університеті на компетентнісний підхід через студентоцентризм обумовлена зміною освітньої парадигми та необхідністю гармонізації Європейської і української систем вищої освіти, зумовленої Болонським процесом. Саме людиноцентризм, студентоцентризм відповідає вимогам і запитам сучасної цивілізації, котра потребує людину знаючу, творчу, ініціативну.

Моруза К.О.,
старший викладач кафедри іноземних мов ФЕФ
Лимар Л.В., к.п.н.,
кафедра іноземних мов НМУ ім. О. Богомольця

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Європейські вимоги до вищої освіти вимагають навчання студентів професійно спрямованої іноземної мови, аби вони після закінчення навчального закладу могли конкурентноспроможно представляти нашу країну на світовому ринку праці. Відповідно, навчання професійно спрямованої іноземної мови має на меті сформувати у студентів іншомовну лінгвістичну компетенцію [3]. Проблему іншомовної лінгвістичної компетенції вивчали різні вітчизняні та зарубіжні вчені, які по-різному її визначають. Так, Б.Ф. Ломов визначає лінгвістичну компетенцію як систему внутрішньо засвоєних знань функціонування мови, яка проявляється у використанні в мовленнєвій діяльності [1]. О.Б. Лисак визначає лінгвістичну компетенцію як знання, вміння та навички з галузей лінгвістики (наприклад, англomовна мовна, мовленнєва, соціокультурна та соціолінгвіс-

тична, стратегічна та дискурсивна компетенція), необхідні для розуміння чужих та утворення власних програм поведінки [2]. В цілому, вважаємо, що іншомовна професійна лінгвістична компетенція становить систему знань, умінь і навичок, яка проявляється власне у мовленнєво-мисленнєвій діяльності та стосується певної (у нашому контексті – професійно спрямованої економічної) тематики.

За новітніми тенденціями, навчання студентів лінгвістичної компетенції повинно відбуватись за принципом студентоцентризму. Тобто, студент у процесі навчання виступає як повноцінний суб'єкт навчального процесу, який підпорядковується його потребам та інтересам, а викладач забезпечує виконання даних умов. Даний принцип можливо трактувати двояко: з однієї сторони, навчання відбувається виключно в інтересах студента, відсутні так звані «баластні» знання чи уміння, які бувають іноді включені у програму «для позначки». З іншого боку, більшу частину відповідальності за отримані результати студент переймає на себе. Студентоцентроване навчання англомовної компетенції повинно відбуватись з дотриманням принципів системності та систематичності, вільного доступу до інформації, рівності, справедливості оцінювання, та, найголовніше, індивідуального підходу до кожного студента. Опанування основних структурних елементів сформованої англомовної компетенції студентів включає навчання їх письма, читання, монологічного та діалогічного говоріння та аудіювання, тобто сприйняття мови на слух. Чітко структуровані критерії оцінювання та можливість отримувати додаткові бонуси та додаткову індивідуальну діяльність сприяють підвищенню якості освітнього процесу. Як варіант, можливо запропонувати студентам вільний вибір певних розділів у межах загального календарно-тематичного плану занять.

Література

1. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов. – М.: Просвещение, 1984. – 198 с.
2. Лисак О. Б. Формування компетентностей майбутнього фахівця-економіста / О. Б. Лисак // Матеріали дев'ятої міжн. наук.-практ. інтернет- конференції «Соціум. Наука. Культура». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://intkonf.org/lisak-ob-formuvannya-kompetentnostey-maybutnogofahivtsya-ekonomista/>
3. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції / Н. В. Нагорна // Виховання і культура. – 2007. – № 1-2. – С. 266–268.

*Музичко Л.В., к. психол.н.,
доцент кафедри педагогіки та психології*

АКТИВУЮЧЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТУДЕНТЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Сучасний стан української освіти все частіше є предметом занепокоєння науковців, які представляють різні науки. Йдеться перш за все про те, що освітня система не сприяє формуванню суб'єктної позиції студентів. Це робить їх залежними в широкому розумінні цього слова – від потреби зовнішнього управління власним навчанням до наявних у структурі особистості відповідних рис. Цивілізаційні умови, пов'язані з широким доступом до мережевої інформації, а також вітчизняна традиція створення навально-методичних посібників призводять до появи великої кількості готового інтелектуального продукту, яким механічно та некритично послуговуються студенти, створюючи ілюзію засвоєння досвіду.

Подолати таку ситуацію у глобальному баченні може зміна освітньої парадигми (насправді відмовитися від традиційної, а не маскувати це «фасадними» перебудовами), а на рівні практичної діяльності викладачів – створення такого освітнього середовища, яке б детермінувало розвиток суб'єктності студента.

Дидактичний підхід К. Роджерса, який обґрунтовує центровану навколо особистості освіту, ґрунтується на припущенні, що людина є недостатньо пізнаним науковим об'єктом, тому тільки вона сама (звичайно, за допомогою фахівця) може будувати свою освіту, самостійно ризикувати і потім відповідати за результати руху за цією навчальною траєкторією певному середовищі. Автор зокрема акцентує увагу на необхідності створення насиченого і різноманітного освітнього середовища, у властивостях якого і в стилі взаємодії втілюються цінності педагогів, їхні уявлення про норми та ідеали освітньої діяльності. За таких умов освітня система здатна реалізувати свою основну цінність – вільний розвиток особистості відповідно до її здібностей та схильнос-